

Zbirka **BRALEC, 112**

Rumena Bužarovska **Moj mož**

Naslov izvirnika
MOJOT MAŽ

© Rumena Bužarovska, 2016. Vse pravice pridržane.
© za slovensko izdajo Modrijan založba, d. o. o., 2017
© za slovenski prevod S. Fischer Foundation za TRADUKI

Prevedel Aleš Mustar

*Uredila Julija Uršič
Oprema in oblikovanje Vesna Vidmar
Prelom Dušan Obštetar
Izdala in založila Modrijan založba, d. o. o.
Za založbo Branimir Nešović
Natisnjeno v Sloveniji
Naklada 500 izvodov
Ljubljana 2017
Prva izdaja*

traduki

Izdajo tega dela je podprla ustanova TRADUKI, literarna mreža, katere člani so Ministrstvo za Evropo, integracijo in zunanje zadeve Republike Avstrije, Ministrstvo za zunanje zadeve Zvezne republike Nemčije, Švicarska kulturna fundacija Pro Helvetia, KulturKontakt Austria (po nalogu Urada zveznega kanclerja Republike Avstrije), Goethe-Institut, Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, Ministrstvo za kulturo Republike Hrvaške, Resor za kulturo Vlade Kneževine Liechtenstein, Kulturna fundacija Liechtenstein, Ministrstvo za kulturo Republike Albanije, Ministrstvo za kulturo in informiranje Republike Srbije, Ministrstvo za kulturo Republike Romunije, Ministrstvo za kulturo Črne gore in fundacija S. Fischer Stiftung.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.3-32

BUŽAROVSKA, Rumena
Moj mož / Rumena Bužarovska ; prevedel Aleš Mustar. -
1. izd. - Ljubljana : Modrijan, 2017. - (Zbirka Bralec ; 112)

Izv. stv. nasl.: Mojot maž

ISBN 978-961-287-015-7
290709504

www.modrijan.si

BRALEC

RUMENA
BUŽAROVSKA

**moj
mož**

Modrijan
112

Prevedel Aleš Mustar

MOZ

Vsebina

1. Moj mož, pesnik	7
2. Juha	13
3. Prešuštnik	23
4. Geni	43
5. Nektar	69
6. Prazno gnezdo	79
7. Človek navad	95
8. Oče	103
9. Sobota, ob petih popoldne	113
10. Lile	119
11. Osmi marec	139

RRALIŠČ

MOJ MOZ

Moj mož, pesnik

Gorana sem spoznala na nekem pesniškem festivalu. Lasje so mu ravno začeli siveti, zdaj je že popolnoma osivel. Mislim, da meni, da je to njegov »novi seksapil«, tako mi je enkrat sam rekел. To naj bi bila šala, vendar mislim, da je prepričan v svoj prav. Hotela sem ga vprašati, ali so njegovi razredčeni lasje in skalp, ki po barvi in lesku spominjajo na stopljeni in znova strjeni vosek, tudi del njegovega »novega seksapila«, a sem se raje zadržala, ker ne prenese prav nobene kritike. Tako se razjezi, in kadar se jezi, začne žaliti, kar traja dneve, vse dokler ne narediš česa ponižnega, da bi to neznosnost prekinil, denimo »po čistem naključju« zrecitiraš katerega od njegovih verzov.

Pred kratkim je bil sila jezen name, ker nisem hotela prebrati pesmi, ki jih je napisal prejšnjo noč.

»Zdajle nimam časa, jutri bom,« sem mu rekla.

»Za tri pesmi nimaš časa, ali kaj?« Začutila sem bes v njegovem glasu in obžalovala, ker sem ga zavrnila. A bilo je že prepozno. Kar bi rekla, bi bilo narobe. Zato sem samo molčala.

»Pusti me, pojdi se piflat,« mi je pred nosom zapoltnil vrata. »Piflaj se« mi reče vsakič, ko delam priprave za naslednji dan pouka. Češ, če bi zgodovino v resnici poznala, se mi za pouk ne bi bilo treba pripravljati. »Kdor zna, pač zna,« mi je enkrat rekel in se mi nesramno zazrl v oči.

Rumena Bužarovska *Moj mož*

Njegovih pesmi v resnici nisem marala brati in še manj poslušati, včasih me je izpostavljal tudi tovrstne-mučenju. Ko sva bila še zaljubljena in še nisva imela otrok, mi je, potem ko sva po ljubljenju obležala vsa zadihana in prepotena, na ušesa šepetal verze. Verzi so bili vedno o kakšnih rožah, o orhidejah – ker so ga spominjali na pičko – o južnih vetrovih, morjih, omenjal je tudi nekatere eksotične začimbe in snovi, kot sta cimet in žamet. Nekaj v smislu, da imam okus po cimetu, da je moja koža kot žamet ali da moji lasje dišijo po morju, kar vem, da ne drži, saj mi je moja mama enkrat priznala, da smrdijo. Ne glede na vse pa so me v takšnih trenutkih njegove tovrstne besede neizmerno vzbujale. Znova sem se razgrela in se hotela še enkrat ljubiti z njim, čeprav on še enkrat največkrat ni mogel, zato sem si moralna, da bi se spet vzburiла, izrečene besede in podobe ponavljati.

Zdaj hvala bogu tega ne počne več. Njegova poezija se mi je že toliko zagabila, da enega samega verza ne morem več prebrati, kaj šele, da bi poslušala njegovo recitiranje. To moram na žalost hočeš nočeš prenašati, saj je Goran, kot rečeno, nagle jeze, sebe in otrok pa ne morem izpostavljati najinem konfliktu. Odkar nimava tako pogosto spolnih odnosov, mi pesmi ne daje več, da bi jih prebrala, ampak jih bere na glas sam. Ko sem ga gledala, kako stoji sredi dnevne sobe, pod močno svetlobo lestenca, ki je poudarjala njegov nos v obliki paprike in nečisto polt na obrazu, sem počasi začenjala razumeti, da njegova poezija pravzaprav ni kaj dosti prida. Pogosto se osredotoča

le na to, kako on pesni. Mislim, da ga to resnično vzburja. Tudi spolno.

To je en primerek:

*Kot jesen
prinaša vonjave
kot kapljice dežja v očeh
raztopljene
besede
ustvarjajo
to mojo pesem.*

Morda to ni ravno najboljši primer, toda samo to pesem znam na pamet, ker zadnje verze »besede ustvarjajo to mojo pesem« včasih »naključno« uporabim, da bi se nehal jeziti name. Nekako jih zapojem, kar mu še posebej laska, saj si že od nekdaj želi, da bi kak glasbenik njegove verze prelil v melodijo. Ne razume, da to ni mogoče, ker v njegovih pesmih ni ritma in pogosto tudi smisla ne. Gre za puhle stavke, ki so brez vsakega reda nametani v različne verze, da bi kak neuk človek, ko naleti na eksotično besedo, kot sta recimo cimet in žamet, pomislil, da gre za kaj izjemnega. Tudi sama sem nasedala takšnim trikom, ko sem bila mlada in neumna.

O bog, kako sem bila neumna, to je naravnost neverjetno. Tega si preprosto ne morem odpustiti. Hotela sem povedati, kako sva se spoznala. Kot rečeno, se je to zgodilo na nekem pesniškem festivalu, na katerem sem sodelovala kot prevajalka. Preden sem začela

Rumena Bužarovska *Moj mož*

poučevati zgodovino, sem namreč prevajala, da bi kaj zaslužila. V salonu velikega hotela, v katerem so bili nastanjeni pesniki in prevajalci, smo se nekega večera vsi zbrali in prepevali. Zdaj vem, da so se vsi ti pisunčki delali sila pomembne. Hoteli so pokazati, da ne zna jo samo pisati poezije, da niso le rahločutne duše, ampak se spoznajo tudi na ljudsko glasbo, in da nimajo le posluha, marveč znajo tudi peti. Takrat se je pokazal naš Goran. Večeru primerno je bil oblečen v belo, z narodnimi motivi izvezeno srajco. Priznati moram, da mu je lepo pristajala. Roko na srce, Goran je bil zelo postaven. Če dobro pomislim, sem se prav zaradi tega zaljubila vanj. Kakšne prsne mišice je imel in kako izklesano telo, kakšna ramena in roke, kako je bil poraščen, od takega telesa se preprosto ni mogoče odtrgati, lahko si želiš le, da te zgrabi in kam odnese. Kakorkoli že, Goran ni sedel kot drugi, ampak je stal malo vstran, oprt ob steno je opazoval s sklonjeno glavo. Tako je dočakal trenutek, ko so vsi obmolknili, se vzravnal in začel peti narodno pesem, prepričana sem, da je bila *More sokol pie*, ker zdaj vem, da druge ne zna. Kako teatralno se je drl z zaprtimi očmi in nazaj nagnjeno glavo, Adamovo jabolko mu je poskakovalo gor in dol in videti je bil kot petelin med kikirikanjem. Zdel se mi je smešen, toda hkrati sem opazovala njegove roke in prsi in si zamišljala, kako me grabijo. Ko je nehal kikirikati, je dobil aplavz in potem me je pogledal. Njegove oči so bile malo solzne, verjetno zaradi napora med kikirikanjem. Meni so se takrat zdele polne žalosti. Takoj me je prijelo, da bi ga potolažila.

In res sem ga zvečer potolažila v njegovi sobi in tako se je vse začelo.

Ni nehal hoditi na pesniške festivale. Odpravi se vsakič, ko mu delo, ki ga sicer slabo opravlja, to dopušča. Lahko si mislim, kaj na teh festivalih počne. Pol njegovega kovčka zasedajo tanke pesniške zbirke z nekakovostnimi plastificiranimi platnicami. Večino je dal prevesti v angleščino in nekaj balkanskih jezikov, da bi tujci njegovo mlatenje prazne slame laže razumeli. Sama ne govorim jezika, ki bi ga zanimal, zato me do zdaj začuda še ni gnjavil s prevajanjem, je pa tudi mnenja, da mi poezija ne leži, da je ne razumem, ker v zadnjem času očitno ne kažem velikega zanimanja za njegovo početje. Prevodi njegovih pesmi pa so grozni. Ne mislim le na vsebino, ki je tako ali tako prazna, marveč v njih mrgoli slovničnih napak. To gre pripisati njegovemu skopuštvu. Želi, da mu pesmi prevedejo, a tega noče plačati. In tako vedno znova naleti na uboga mlada dekleta, ki jih najverjetneje zavaja s svojim zrelim seksapilom, da mu jih prevajajo zastonj ali za mizeren honorar. Že nekajkrat sem ga slišala, kako se pogaja z njimi, kako za nagrado ponuja deset izvodov svoje knjige. Zaradi tega me je resnično sram, toda kaj naj naredim?

Ko se vrne s katerega od pesniških festivalov, mi pokaže fotografije, ki jih je posnel s svojim digitalnim aparatom. Večkrat koga prosi, naj ga fotografira. Tako ima veliko fotografij, na katerih recitira poezijo za kakšnim govorniškim pultom z mikrofonom, z eno izmed svojih knjižic med prsti. Na vseh fotografijah

Rumena Bužarovska *Moj mož*

ima »pesniški izraz«, kar mu tudi odkrito povem, saj mu to godi, pa ne vem, zakaj – obe njegovi obrvi sta rahlo privzdignjeni, ena bolj kot druga, da je videti zaskrbljen in raznežen hkrati. Prsi potisne naprej. Lase ima vedno pravkar oprane in neredko mu plapolajo v pomladanskem vetcu primorskih mest, na festivale v takšnih krajih najraje hodi. Na drugih fotografijah so pogosto ženske, v resnici so le redko moški. Hostes na festivalih, mladih deklet, se ne bojim. Ne verjamem, da jim je všeč, ker je zanje prestar in preveč smešen. Zdaj mislim, da zapeljuje drugo kategorijo. Gre za malce obilnejše dame z blazinicami okrog pasu in pod pazduho, na mestu, kjer se jim modrček zareže v salo. Nosijo oprijete rdeče ali črne bluze. Njihovi lasje so največkrat črni in uporablja rdečo šminko. Neredko na glavi nosijo dramatičen klobuk. Njihove mesnate prste in vratove krasi veliko bleščečega nakita. Želijo izražati zrelo ženstvenost, skrivnostnost, želijo si dišati po cimetu in imeti žametno mehek glas. Kar naj. Morda jim bo Goran pomagal. Meni ni mar.

Včasih se ponoči privije k meni in mi reče: »Orhi-deja, odpri se,« in jaz se odprem.

